

Európska
komisia

SPRÁVA O STAVE ÚNIE

V ROKU 2022

URSULA VON DER LEYENOVÁ

predsedníčka Európskej komisie

#SOTEU

SPRÁVA
O STAVE
ÚNIE
2022

ÚNIA, KTOREJ SILA TKVIE V JEDNOTE

ÚVOD

Vážená pani predsedníčka,
vážené poslankyne, vážení poslanci,
milí Európania,

ešte nikdy v histórii sa nestalo, aby Parlament diskutoval o stave našej Únie v časoch, keď na európskej pôde zúri vojna.

Všetci si dobre pamätáme to osudné ráno koncom februára.

Európania v celej Únii sa vtedy prebudili zdesení tým, čoho boli svedkom. Otrasení opätovným a nemilosrdným návratom zla. Vydesení správami o kvíliacich sirénach a hrubou brutalitou vojny.

Od tej chvíle sa však celý kontinent zomkol vo vzájomnej solidarite.

Na hraničných priechodoch, na ktorých utečenci našli útočisko. V našich uliciach, ktoré zaplavili ukrajinské vlajky. V školských triedach, kde si ukrajinské deti našli nových priateľov.

V tom momente sa Európania ani neskryli, ani nezaváhali.

Našli odvahu urobiť správnu vec.

A od tej chvíle sa naša Únia ako celok zhostila úlohy, ktorá jej pripadla.

Keď pred pätnástimi rokmi udrela finančná kríza, trvalo nám niekoľko rokov, kým sme našli trvalé riešenia.

O desať rokov neskôr, keď nás zasiahla globálna pandémia, nám to trvalo len niekoľko týždňov.

No tento rok bola naša reakcia jednotná, rozhodná a okamžitá hneď po tom, ako ruské jednotky prekročili hranice Ukrajiny.

A na to by sme mali byť hrdí.

Opäť sa raz ukázala vnútorná sila Európy.

Všetku túto silu budeme ešte potrebovať. Nasledujúce mesiace nebudú ľahké. Či už ide o rodiny, ktoré ledva vyžijú od výplaty k výplate, alebo podniky, ktoré musia robiť neľahké rozhodnutia o svojej budúcnosti.

Povedzme to na rovinu: v hre je veľmi veľa. Nielen pre Ukrajinu, ale aj pre celú Európu a celý svet.

A budú to na nás skúšať. Budú to na nás skúšať tí, ktorí chcú zneužiť každý jeden rozkol medzi nami.

Nejde tu len o vojnu, ktorú Rusko rozpútalo proti Ukrajine.

Je to vojna o naše energie, vojna o naše hospodárstvo, vojna o naše hodnoty a vojna o našu budúcnosť.

Stoja tu proti sebe autokracia a demokracia.

A ja tu dnes pred vami stojím s presvedčením, že ak budeme odvážni a solidárni, Putin prehrá a Európa zvíťazí.

ODVAHA STÁĎ BOK PO BOKU S NAŠIMI HRDINAMI

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

v dnešnom svete sa synonymom odvahy stala Ukrajina.

Odvaha má tvár – je to tvár ukrajinských mužov a žien, ktorí sa postavili ruskej agresii.

Spomínam si na jeden konkrétny moment v prvých týždňoch invázie. Keď prvá dáma Ukrajiny Olena Zelenská zhromaždila rodičov ukrajinských detí, ktoré o život pripravil agresor.

Stovky rodín, pre ktoré sa vojna nikdy neskončí a pre ktoré život už nikdy nebude taký, aký bol predtým.

Boli sme svedkami toho, ako prvá dáma vedie tichý zástup žiaľom zlomených matiek a otcov, ktorí vešajú drobné zvonce na stromy, jeden za každé padlé dieťa.

Zvonce, ktoré budú odteraz naveky vekov znieť vo vetre, tak ako nevinné obeť tejto vojny budú odteraz naveky žiť v našej pamäti.

A dnes je tu s nami!

Drahá Olena, postaviť sa Putinovej krutosti si vyžadovalo nesmiernu odvalu.

No vy ste tú odvalu preukázali.

A povstal národ hrdinov.

Ukrajina je dnes silná, pretože celá krajina bojuje o každú ulicu, o každý dom.

Ukrajina je silná, pretože ľudia ako váš manžel, prezident Zelenský, zostali v Kyjeve, aby viedli odpor – spolu s vami a vašimi deťmi, vážená prvá dáma.

Dali ste *odvahu* celému národu. A v posledných dňoch sme videli, že táto odvaha sa Ukrajincom vyplatila.

**Dali ste svojmu ľudu *hlas* na celosvetovej scéne.
A nám všetkým ste dali *nádej*.**

Preto vám a všetkým Ukrajincom chceme dnes poďakovať.

Sláva krajine európskych hrdinov. *Slava Ukraini!*

Solidarita Európy s Ukrajinou zostáva neotrasiteľná.

Od prvého dňa Európa stojí na strane Ukrajiny. Poskytovaním zbraní. Poskytovaním financií. Prijímaním utečencov. A zavedením najprísnejších sankcií, aké svet kedy videl.

Finančný sektor Ruska melie z posledného. Tri štvrtiny ruského bankového sektora sme odstrihli od medzinárodných trhov.

Krajinu opustilo takmer tisíc medzinárodných spoločností.

Výroba automobilov sa v porovnaní s minulým rokom prepadla o tri štvrtiny. Lietadlá Aeroflotu prestávajú lietať, pretože nemajú náhradné diely. Ruská armáda vyberá čipy z umývačiek riadu a chladničiek, aby mohla opraviť svoje vojenské zariadenia, pretože jej došli polovodiče. Ruský priemysel je v troskách.

Práve rozhodnutím Kremľa sa ruské hospodárstvo ocitlo na ceste do záhuby.

Je to cena za Putinovo vraždenie a pustošenie.

Chcem však, aby bolo jasné, že sankcie rušiť nehodláme.

Nastal čas, aby sme prejavili rozhodnosť, nie ústupky.

To isté platí pre našu finančnú podporu Ukrajine.

Tím Európa doteraz poskytol finančnú pomoc vo výške viac než 19 miliárd eur.

Do toho ešte nie je započítaná naša vojenská podpora.

V tejto pomoci hodláme pokračovať dlhodobo.

Obnova Ukrajiny si bude vyžadovať obrovské zdroje. V dôsledku ruských útokov bolo napríklad poškodených alebo zničených viac než 70 škôl.

Pol milióna ukrajinských detí začalo školský rok v Európskej únii. Mnohé ďalšie, ktoré zostali na Ukrajine, však jednoducho nemajú kam do školy ísť.

Dnes teda oznamujem, že budeme spolupracovať s prvou dárou, aby sme podporili obnovu poškodených ukrajinských škôl. A presne preto poskytneme 100 miliónov eur. Pretože budúcnosť Ukrajiny sa začína v jej školách.

Podporovať nehodláme len finančnými prostriedkami, ale aj posilňovaním postavenia Ukrajiny, aby čo najlepšie využila svoj potenciál.

Ukrajina je už teraz nádejným technologickým centrom a domovom mnohých mladých inovatívnych spoločností.

Chcem preto, aby sme zmobilizovali plnú silu nášho jednotného trhu a pomohli tak urýchliť rast a vytvoriť príležitosti.

V marci sme Ukrajinu úspešne pripojili k našej elektrizačnej sústave. Tento krok bol pôvodne naplánovaný až na rok 2024. No my sme to dokázali do dvoch týždňov. Dnes Ukrajina vyváža elektrickú energiu k nám. Chcem výrazne rozšíriť tento vzájomne prospešný obchod.

Dovozné clá na ukrajinský vývoz do EÚ sme už pozastavili.

Ukrajinu začleníme do nášho európskeho priestoru bezplatného roamingu.

Naše koridory solidarity zaznamenali veľký úspech.

A na základe všetkých spomínaných aspektov bude Komisia s Ukrajinou spolupracovať na zabezpečení bezproblémového prístupu na jednotný trh. A to platí aj naopak.

Náš jednotný trh je jedným z najväčších úspechov Európy. Teraz nastal čas podeliť sa o tento úspech aj s našimi ukrajinskými priateľmi.

Práve preto sa dnes chystám do Kyjeva, aby som to podrobne prediskutovala s prezidentom Zelenským.

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

jedným z ponaučení z tejto vojny je, že sme mali počúvať tých, ktorí Putina poznajú.

Počúvať Annu Politkovskú a všetkých ruských novinárov, ktorí odhalili zločiny a zaplatili za to tú najvyššiu cenu.

Počúvať našich priateľov na Ukrajine, v Moldavsku a Gruzínsku a počúvať opozíciu v Bielorusku.

A mali sme načúvať aj hlasom v rámci našej Únie – v Poľsku, v Pobaltí a v celej strednej a východnej Európe.

Už roky nám hovoria, že Putin sa nezastaví.

A podľa toho aj konali.

Naši priatelia v Pobaltí tvrdo pracovali, aby ukončili svoju závislosť od Ruska. Investovali do energie z obnoviteľných zdrojov, do terminálov LNG a do prepojujúcich vedení.

Stojí to veľa. No závislosť od ruských fosílnych palív má oveľa vyššiu cenu.

Tejto závislosti sa musí zbaviť celá Európa.

Preto sme sa dohodli na spoločnom skladovaní. Aktuálne sme na úrovni 84 %, čím prekračujeme náš cieľ.

Bohužiaľ to však nebude stačiť.

Svoje dodávky sme diverzifikovali preč z Ruska a smerom k spoľahlivým dodávateľom. Tými sú USA, Nórsko, Alžírsko a ďalšie krajiny.

V minulom roku predstavoval ruský plyn 40 % plynu dovezeného do EÚ. V súčasnosti ide o 9 % plynu dodávaného plynovodmi.

Rusko však naďalej aktívne manipuluje s naším trhom s energiou. Radšej plyn spália, ako by nám ho dodali. Takýto trh už nie je funkčný.

Navyše sa prejavuje aj klimatická kríza, ktorá výrazne zvyšuje naše účty. Vlny horúčav zvyšujú dopyt po elektrickej energii. Suchá odstavili vodné a jadrové elektrárne.

V dôsledku toho ceny plynu oproti obdobiu pred pandémie vzrástli viac než desaťnásobne.

Milióny podnikov a domácností zrazu zažívajú úzkostný pocit neistoty, či dokážu situáciu naďalej finančne zvládať.

Európania však odvážne čelia aj tejto situácii.

Pracovníci v továrňach na výrobu keramiky v strednom Taliansku sa rozhodli presunúť si zmeny na skoršie ranné hodiny, aby mohli využívať lacnejšie energie.

Len si skúste predstaviť tých spomedzi nich, ktorí sú rodičmi, ako musia skoro ráno opustiť domov, keď deti ešte stále spia, a to kvôli vojne, ktorú nechceli.

Je to len jeden z milióna príkladov, ako sa Európania prispôbujú tejto novej realite.

Chcem, aby sa naša Únia nechala inšpirovať svojimi občanmi. Ak znížime dopyt v čase špičkového odberu, zásoby nám vystačia dlhšie a ceny sa znížia.

Preto predkladáme členským štátom opatrenia na zníženie ich celkovej spotreby elektrickej energie.

Je však potrebná cielenejšia podpora.

Pre odvetvia ako výroba skla, ktoré musí vypínať pece. Alebo pre rodičov-samoživiteľov, ktorí sú nútení platiť jeden zdrvujúci účet za druhým.

Milióny Európanov potrebujú pomoc.

Členské štáty EÚ už investovali miliardy eur na pomoc zraniteľným domácnostiam.

Vieme však, že to nebude stačiť.

Preto navrhujeme zastropovať príjmy spoločností, ktoré vyrábajú elektrickú energiu za nízke náklady.

Tieto spoločnosti vytvárajú zisky, s ktorými nikdy nepočítali, o ktorých sa im dokonca nikdy ani len nesnívalo.

V našom sociálnom trhovom hospodárstve sú zisky dobré.

No v dnešných časoch nie je správne nadmerne a rekordne profitovať z vojny na úkor spotrebiteľov.

V týchto časoch sa zisky musia deliť a nasmerovať k tým, ktorí ich najviac potrebujú.

Vďaka nášmu návrhu získame viac než 140 miliárd eur, ktoré členským štátom pomôžu priamo zmierniť dôsledky ťažkej situácie.

A keďže sa nachádzame uprostred krízy fosílnych palív, má aj odvetvie fosílnych palív osobitnú povinnosť.

Najväčšie ropné, plynárenské a uhľové spoločnosti takisto dosahujú obrovské zisky. Aj ony teda musia zaplatiť spravodlivý diel – musia poskytnúť krízový príspevok.

V prípade všetkých opatrení, na ktorých práve pracujeme – vrátane diskusie o zastropovaní cien –, ide o opatrenia núdzové a dočasné.

Musíme vyvinúť ďalšie úsilie, aby sme dosiahli zníženie cien plynu.

Musíme si zaistiť bezpečnosť dodávok a zároveň zabezpečiť našu globálnu konkurencieschopnosť.

Preto spolu s členskými štátmi vypracujeme súbor opatrení, v ktorých zohľadníme osobitný charakter nášho vzťahu s dodávateľmi – od nespoľahlivých dodávateľov, ako je Rusko, až po spoľahlivých priateľov, ako je Nórsko.

S predsedom vlády Størem som sa dohodla na zriadení osobitnej skupiny. Tímy už začali pracovať.

Na programe je však aj ďalší dôležitý bod. Náš trh s plynom sa dnes dramaticky zmenil: prechádzame od plynu dodávaného plynovodmi na zvýšené dodávky skvapalneného zemného plynu.

No referenčná hodnota TTF, používaná na plynárenskom trhu, sa zatiaľ nezmenila.

Práve preto sa bude Komisia usilovať o zavedenie reprezentatívnejšej referenčnej hodnoty.

Zároveň vieme, že energetické spoločnosti čelia vážnym problémom s likviditou na trhoch s termínovanými zmluvami na dodávku elektrickej energie, čo ohrozuje fungovanie nášho energetického systému.

Budeme spolupracovať s regulačnými orgánmi trhu na tom, aby sme tieto problémy zmiernili, a to tak, že zmeníme pravidlá týkajúce sa kolaterálu a prijmeme opatrenia na obmedzenie kolísania cien v rámci dňa.

V októbri zmeníme dočasný rámec štátnej pomoci s cieľom umožniť poskytovanie štátnych záruk a zároveň zachovať rovnaké podmienky.

Všetko sú to len prvé kroky. No súbežne s tým, ako sa snažíme vyriešiť túto bezprostrednú krízu, musíme hľadiť aj do budúcnosti.

Súčasná nastavenie trhu s elektrickou energiou – založené na prednostnom poradí dodávok – už pre spotrebiteľov nie je výhodné.

Mali by mať možnosť využívať výhody nízkonákladovej energie z obnoviteľných zdrojov.

Musíme teda odstrániť dominantný vplyv, ktorý má plyn na ceny elektrickej energie. Preto musíme pristúpiť k rozsiahlej a komplexnej reforme trhu s elektrickou energiou.

A tu sa dostávam k dôležitému bodu. Pred 50 rokmi – v 70. rokoch 20. storočia – svet čelil inej kríze fosílnych palív.

Niektorí z nás si pamätajú víkendy bez áut, aby sa ušetrila energia. *Nad'alej sme však išli tou istou cestou.*

Nezbavili sme sa závislosti od ropy. A čo je ešte horšie, fosílna palivá sme dokonca výrazne dotovali.

Bola to chyba – a to nielen pre klímu, ale aj pre naše verejné financie a našu nezávislosť. *Dodnes za to platíme daň.*

Len niekoľko vizionárov pochopilo, že skutočným problémom sú samotné fosílna palivá, nielen ich cena.

Jednými z nich boli naši dánski priatelia.

Keď prišla ropná kríza, Dánsko začalo výrazne investovať do využívania veternej energie.

Položili tak základy svojej celosvetovej dominancie v tomto odvetví a vytvorili desaťtisíce nových pracovných miest.

Presne tak sa to robí!

Nielen rýchle záplaty, ale zmena samotnej paradigmy, výrazný krok do budúcnosti.

AKO UDRŽAŤ VYTÝČENÝ SMER A PRIPRAVIŤ SA NA BUDÚCNOSŤ

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

dobrou správou je, že táto nevyhnutná premena sa už začala.

Prebieha v Severnom a v Baltskom mori, kde naše členské štáty vo veľkom investovali do výroby veternej energie na mori.

Prebieha na Sicílii, kde bude najväčšia továreň na výrobu solárnych panelov v Európe onedlho vyrábať ich najnovšiu generáciu.

A prebieha aj v severnom Nemecku, kde už regionálne vlaky poháňa čistý vodík.

A práve vodík môže pre Európu znamenať zásadný obrat.

Z úzko špecializovaného trhu s vodíkom sa musí stať trh masový.

V pláne REPowerEU sme zdvojnásobili svoj cieľ: do roku 2030 chceme v Európskej únii každý rok vyrábať desať miliónov ton vodíka z obnoviteľných zdrojov.

Aby sa to podarilo, musíme vytvoriť tvorcu trhu s vodíkom, ktorý pomôže preklenúť nedostatok investícií a zosúladiť ponuku a dopyt v budúcnosti.

Preto dnes môžem oznámiť, že zriadieme novú Európsku vodíkovú banku.

Pomôže garantovať nákup vodíka, ktorý sa bude financovať najmä z Inovačného fondu.

Do budovania budúceho trhu s vodíkom bude môcť investovať tri miliardy eur.

Takto vybudujeme hospodárstvo budúcnosti.

Toto je naša Európska zelená dohoda.

V posledných mesiacoch sme sa všetci presvedčili o tom, aká je Zelená dohoda dôležitá.

Leto 2022 si budeme pamätať. Všetci sme videli vyschnuté rieky, horiace lesy a extrémne horúčavy.

A situácia je ešte oveľa horšia. Alpské ľadovce dosiaľ slúžili ako núdzová zásobáreň vody pre rieky ako Rýn alebo Rhôna.

No keďže roztápanie ľadovcov v Európe nabera čoraz rýchlejšie tempo, budúce obdobia sucha pocítíme oveľa viac.

Musíme urobiť všetko preto, aby sme sa adaptovali na zmenu klímy, a pristupovať k prírode ako k nášmu najdôležitejšiemu spojencovi.

Preto sa naša Únia bude na tohtoročnej konferencii OSN o biodiverzite v Montreale usilovať o ambicióznú celosvetovú dohodu o ochrane prírody.

Rovnaký postoj zaujmeme aj na konferencii COP27 v Šarm aš-Šajchu.

Z krátkodobého hľadiska však zároveň musíme byť lepšie pripravení na zmenu klímy.

Žiadna krajina si v boji proti extrémnym prejavom počasia a ich ničivej sile neporadí sama.

Toto leto sme vyslali lietadlá z Grécka, Švédska či Talianska, aby hasili požiare vo Francúzsku a v Nemecku.

Tieto javy sú však čoraz častejšie a intenzívnejšie, Európa bude preto potrebovať väčšie kapacity.

Preto dnes oznamujem, že na budúci rok zdvojnásobíme našu kapacitu v oblasti boja proti požiarom.

Európska únia doplní svoju letku zakúpením ďalších desiatich ľahkých obojživelných lietadiel a troch helikoptér.

Takto vyzerá európska solidarita v praxi.

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

posledné roky ukázali, čo všetko môže Európa dosiahnuť, keď je jednotná.

Po odznení bezprecedentnej pandémie naša hospodárska produkcia v rekordnom čase prekročila predkrízové úrovne.

Kým na začiatku pandémie sme *nemali k dispozícii žiadne vakcíny*, do dnešného dňa sme pre Európanov a zvyšok sveta zabezpečili už viac než štyri miliardy dávok.

V rekordnom čase sme tiež vytvorili nástroj SURE, aby ľudia neprišli o zamestnanie ani vtedy, keď ich podniky nevyrobajú.

**Ocitli sme sa v najhlbšej recesii od druhej svetovej vojny.
Dosiahli sme najrýchlejšie oživenie od povojnového hospodárskeho rozmachu.**

Podarilo sa to vďaka tomu, že sme sa všetci postavili za spoločný plán obnovy.

NextGenerationEU výrazne prispel k zvýšeniu dôvery v našom hospodárstve.

A jeho cesta sa ešte len začína.

Doteraz bolo členským štátom vyplatených 100 miliárd eur. To znamená, že 700 miliárd eur do našej ekonomiky ešte len pritečie.

NextGenerationEU zaručí neustály tok investícií na udržanie pracovných miest a rastu.

Prináša úľavu nášmu hospodárstvu. Čo je však najdôležitejšie, prináša obnovu.

Financujú sa z neho nové veterné turbíny a solárne parky, vysokorýchlostné vlaky a renovácie na dosiahnutie energetických úspor.

Nástroj NextGenerationEU sme vytvorili pred takmer dvomi rokmi, no je presne tým, čo dnes Európa potrebuje.

Držme sa teda plánu.

Dostaňme peniaze do reálnej ekonomiky.

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

pre budúcnosť našich detí je dôležité, aby sme investovali do udržateľnosti a zároveň aby sme investovali udržateľne.

Musíme financovať prechod na digitálne a klimaticky neutrálne hospodárstvo.

Musíme si však priznať aj novú realitu vyššieho verejného dlhu.

Potrebujeme fiškálne pravidlá, ktoré umožnia strategické investície a zároveň zabezpečia fiškálnu udržateľnosť.

Pravidlá primerané výzvam tohto desaťročia.

Nové riešenia týkajúce sa správy hospodárskych záležitostí predstavíme v októbri.

Ale dovoľte mi, aby som sa s vami podelila o niekoľko hlavných zásad.

Členské štáty by mali mať vo svojich plánoch znižovania dlhu väčšiu flexibilitu.

Mali by však niesť väčšiu zodpovednosť za plnenie toho, na čom sa dohodneme.

Mali by existovať jednoduchšie pravidlá, ktoré dokážu všetci dodržiavať.

Aby sa vytvoril priestor na strategické investície a finančné trhy získali dôveru, ktorú potrebujú.

Vyberme sa opäť vpred spoločnou cestou.

S väčšou slobodou investovať. Väčšou kontrolou dosiahnutého pokroku.

Väčšou zodpovednosťou členských štátov. A s lepšími výsledkami pre občanov.

Objavme znova ducha Maastrichtu – stabilita a rast musia ísť vždy ruka v ruke.

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

v čase, keď sa púšťame na cestu transformácie našej ekonomiky, musíme sa opierať o trvalé hodnoty nášho sociálneho trhového hospodárstva.

Vyjadruje ich prostá myšlienka, že najväčšia sila Európy spočíva v každom z nás.

Naše sociálne trhové hospodárstvo vedie všetkých k tomu, aby vynikali, ale zároveň zohľadňuje našu krehkú ľudskú podstatu.

Odmeňuje výkonnosť a zaručuje ochranu. Otvára príležitosti, ale stanovuje aj hranice.

A to dnes potrebujeme ešte viac než v minulosti.

Pretože sila nášho sociálneho trhového hospodárstva bude hnacou silou zelenej a digitálnej transformácie.

Potrebujeme priaznivé podnikateľské prostredie, pracovnú silu so správnymi zručnosťami a prístup k surovinám, bez ktorých sa náš priemysel nezaobíde.

Závisí od toho naša budúca konkurencieschopnosť.

Musíme odstrániť prekážky, ktoré stále brzdia naše malé podniky.

Musia byť stredobodom tejto transformácie, pretože sú základným prvkom dlhej histórie európskeho priemyselného majstrovstva.

Svojich zamestnancov vždy kládli na prvé miesto, a to aj v časoch krízy – a najmä vtedy.

Inflácia a neistota však na ne doliehajú obzvlášť ťažko.

Predložíme preto balík pomoci pre malé a stredné podniky.

Jeho súčasťou bude návrh jednotného súboru daňových pravidiel pre podnikanie v Európe, ktorý nazývame BEFIT.

Uľahčí to podnikanie v našej Únii. Menšia byrokracia umožní lepšie využívanie dynamiky kontinentálneho trhu.

A zrevidujeme smernicu o oneskorených platbách – pretože proste nie je spravodlivé, že jeden zo štyroch bankrotov je spôsobený tým, že faktúry nie sú uhradené včas.

Hodíme tak záchranné koleso miliónom rodinných podnikov v ťažkostiach.

Ďalšou výzvou pre európske podniky je nedostatok zamestnancov.

Nezamestnanosť je na historicky najnižšej úrovni.

To je dobrá správa!

Zároveň je však rekordne vysoký počet voľných pracovných pozícií.

Týka sa to vodičov kamiónov, čašníkov aj zamestnancov letísk.

Rovnako aj ošetrovateľov, inžinierok či informatičiek.

Od pracovníkov bez kvalifikácie až po absolventov univerzít – Európa potrebuje všetkých!

Preto musíme oveľa intenzívnejšie investovať do odborného a ďalšieho vzdelávania.

V tomto smere chceme úzko spolupracovať s podnikmi.

Lebo podniky vedia najlepšie, akých pracovníkov potrebujú – nielen teraz, ale aj do budúcnosti.

My musíme tieto potreby lepšie zosúladiť s kariérnymi cieľmi a želaniami uchádzačov o zamestnanie.

Okrem toho chceme cielenejšie pracovať na prilákaní kvalifikovaných pracovníkov zo zahraničia, ktorí podporia podnikanie a rast v Európe.

Dôležitým prvým krokom je zabezpečiť, aby ich kvalifikácia bola v Európe vo väčšej miere a rýchlejšie uznávaná.

Európa musí zvýšiť svoju atraktívnosť pre ľudí, ktorí majú zručnosti a chcú niečím prispieť.

Preto navrhujem, aby bol rok 2023 Európskym rokom zručností – a predovšetkým ich neustáleho zlepšovania.

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

prejdime k tretiemu bodu, ktorému sa chcem v súvislosti s našimi malými a strednými podnikmi a priemyslom venovať.

Či už hovoríme o čipoch vyrobených na mieru pre potreby virtuálnej reality, alebo o batériách k solárnym panelom – pre úspech nášho prechodu na udržateľné a digitálne hospodárstvo má rozhodujúci význam prístup k surovinám.

Lítium a vzácne zeminý budú čoskoro dôležitejšie ako ropa a plyn.

Len náš dopyt po vzácnych zeminách sa do roku 2030 zvýši päťnásobne.

A to je dobré znamenie!

Dokazuje to, akým tempom napreduje naša Európska zelená dohoda.

Problém je len v tom, že takmer celý trh v súčasnosti kontroluje jedna krajina.

Musíme sa vyhnúť tomu, aby sme sa opäť stali závislými – ako sa nám to stalo v prípade ropy a plynu.

Tu vstupuje do hry naša obchodná politika.

Nové partnerstvá nám pomáhajú nielen posilniť naše hospodárstvo, ale aj presadzovať naše záujmy a hodnoty po celom svete.

S podobne zmýšľajúcimi partnermi môžeme zabezpečiť dodržiavanie pracovných a environmentálnych noriem aj za našimi hranicami.

Musíme predovšetkým obnoviť vzťahy s týmito partnermi, ako aj s kľúčovými regiónmi s vysokým hospodárskym rastom.

Preto predložím na ratifikáciu dohody s Čile, Mexikom a Novým Zélandom.

Okrem toho pokračujeme v rokovaníach s dôležitými partnermi, ako sú napríklad Austrália a India.

No zabezpečenie dodávok je len prvým krokom.

Rovnako zásadný význam má aj spracovanie týchto kovov.

Celosvetový spracovateľský priemysel je v súčasnosti pod kontrolou Číny. Spracúva sa tam takmer 90 % vzácnych zemín a 60 % lítia.

Určíme strategické projekty v celom dodávateľskom reťazci – od ťažby po rafináciu, od spracovania až po recykláciu. A tam, kde sú ohrozené dodávky, vytvoríme strategické rezervy.

Preto dnes ohlasujem európsky akt o kritických surovinách.

Už vieme, že tento prístup môže fungovať.

Pred piatimi rokmi spustila Európa alianciu pre batérie a už čoskoro sa dve tretiny batérií, ktoré potrebujeme, budú vyrábať v Európe.

Minulý rok som ohlásila európsky akt o čipoch. V najbližších mesiacoch položíme základný kameň prvej gigatovárne na výrobu čipov.

Teraz musíme tento úspech zopakovať.

Aj preto zvyšujeme svoju finančnú účasť na dôležitých projektoch spoločného európskeho záujmu.

Do budúcnosti budem presadzovať vytvorenie nového Fondu európskej suverenity.

Postarajme sa o to, aby bola budúcnosť priemyslu „made in Europe“, teda vyrobená v Európe.

OBHAJOBA DEMOKRACIE

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

pri pohľade na súčasný stav sveta sa nám možno často zdá, že to, čo sme kedysi považovali za trvalé, postupne zaniká.

Určitým spôsobom nám to pripomenula aj smrť kráľovnej Alžbety II.

Bola skutočnou legendou!

Bola pevnou istotou počas turbulentných a transformačných udalostí uplynulých 70 rokov.

Stoická a neochvejná v službe.

No predovšetkým dokázala vždy nájsť v každom momente tie správne slová.

Počnúc výzvou počas vojnovej evakuácie v roku 1940 až po historický prejav počas pandémie.

Prehovorila nielen k srdcu svojho národa, ale aj do duše celého sveta.

A keď si uvedomím, v akej sme dnes situácii, stále vo mne rezonujú jej slová z čias, keď vrcholila pandémia.

Vtedy povedala: „Podarí sa nám to – a tento úspech bude patriť nám všetkým.“

Vždy nám pripomínala, že naša budúcnosť vzíde z nových myšlienok, ale bude pevne ukotvená v našich najstarších hodnotách.

Od konca druhej svetovej vojny sa snažíme naplňovať prísľub demokracie a právneho štátu.

Národy sveta spoločne budujú medzinárodný systém podporujúci mier a bezpečnosť, spravodlivosť a hospodársky pokrok.

Na tieto ciele teraz miera ruské rakety.

To, čo sme videli v uliciach Buče, na spálených obilných poliach a teraz aj pred bránami najväčšej ukrajinskej jadrovej elektrárne, *nie je len porušením medzinárodných pravidiel.*

Je to úmyselný pokus o ich zrušenie.

Tento prelomový moment v globálnej politike si vyžaduje prehodnotenie našej zahranično-politickej agendy.

Je čas investovať do sily demokracie.

Začneme jadrom pozostávajúcim z podobne zmýšľajúcich partnerov: našich priateľov zo všetkých demokratických krajín tohto sveta.

Svet vnímame rovnakými očami. Mali by sme zmobilizovať svoju kolektívnu silu a formovať ňou okolitý svet.

Mali by sme sa usilovať o rozšírenie tohto jadra demokracií. Najpriamejšou cestou k tomu je prehĺbiť svoje väzby a posilniť demokracie na našom kontinente.

Začína sa krajinami, ktoré už sú na ceste do Únie.

Musíme stáť po ich boku pri každom kroku na tejto ceste.

Pretože cesta k silným demokraciám a cesta k Únii sú jednou a tou istou cestou.

Preto chcem, aby si obyvatelia krajín západného Balkánu, Ukrajiny, Moldavska a Gruzínska uvedomili:

ste súčasťou našej rodiny, vaša budúcnosť je v našej Únii a Únia bez vás nie je kompletná!

Takisto vidíme, že je potrebné osloviť krajiny Európy, a to aj mimo rámca prístupového procesu.

Preto podporujem výzvu na vytvorenie európskeho politického spoločenstva – a svoje predstavy predložíme Európskej rade.

Naša budúcnosť však závisí aj od schopnosti angažovať sa mimo jadra našich demokratických partnerov.

Krajiny blízke i tie vzdialenejšie majú spoločný záujem o spoluprácu na veľkých výzvach tohto storočia, ako je zmena klímy či digitalizácia.

Toto je hlavná myšlienka projektu Global Gateway, investičného plánu, ktorý som práve tu ohlásila pred rokom.

V praxi už funguje.

Spolu s africkými partnermi budujeme dve továrne na výrobu vakcín mRNA v Rwande a Senegale.

Budú sa vyrábať v Afrike, pre Afriku a s technológiami svetovej úrovne.

Tento prístup teraz zopakujeme aj v Latinskej Amerike v rámci širšej stratégie angažovanosti.

To si bude vyžadovať investície v celosvetovom meradle.

V záujme dosiahnutia tohto cieľa budeme spolupracovať s priateľmi z USA a s ďalšími partnermi zo skupiny G7.

V tomto duchu zvolám spolu s prezidentom Bidenom stretnutie lídrov, na ktorom preskúmame a ohlásime realizačné projekty.

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

toto všetko je súčasťou práce na posilnení našich demokracií.

Nemali by sme však zabúdať na to, ako pozorne nás sledujú zahraniční autokrati.

Zahraničné subjekty poskytujú zdroje na oslabovanie našich hodnôt.

Ich dezinformácie sa šíria z internetu do priestorov našich univerzít.

Začiatkom tohto roka Univerzita v Amsterdame zatvorila údajne nezávislé výskumné centrum, ktoré v skutočnosti financovali čínske subjekty. Toto centrum zverejňovalo svoj pseudovýskum v oblasti ľudských práv, v ktorom boli dôkazy o nútených prácach Ujgurov v pracovných táboroch odmietnuté ako nepodložené výmysly.

Tieto lži sú jedom pre naše demokracie.

Skúsme sa zamyslieť. Zaviedli sme právne predpisy na preverovanie priamych zahraničných investícií do našich spoločností, aby sme znížili bezpečnostné obavy.

Ak to robíme pri hospodárstve, nemali by sme urobiť to isté aj v súvislosti s našimi hodnotami?

Musíme sa lepšie chrániť pred škodlivým zasahovaním.

Preto predložíme balík opatrení v oblasti obrany demokracie.

Tieto opatrenia odhalia podvrtné zahraničné vplyvy a pochybné financovanie.

Nedovolíme, aby trójske kone autokracií útočili zvnútra na naše demokracie.

Náš kontinent už viac ako 70 rokov kráča po ceste k demokracii. Zisky z tejto dlhej cesty však nie sú automaticky zaručené.

Mnohí z nás považujú demokraciu za samozrejmosť. Najmä takí, ako ja, ktorí nikdy nezažili, ako sa žije pod tvrdou rukou autoritárskeho režimu.

Dnes všetci vidíme, že za svoje demokracie musíme bojovať. Každý jeden deň.

Musíme ich chrániť pred vonkajšími hrozbami, ale aj pred neduhmi, ktoré ich rozožierajú zvnútra.

Povinnosťou a najvznešenejšou úlohou mojej Komisie je chrániť právny štát.

Preto by som vás rada ubezpečila, že budeme naďalej trvať na nezávislosti súdnictva.

Zároveň budeme chrániť rozpočet prostredníctvom mechanizmu podmienenosti.

Dnes by som sa chcela zamerať aj na korupciu so všetkými jej tvármi. Napríklad s tvárou zahraničných agentov, ktorí sa snažia ovplyvniť náš politický systém. Alebo s tvárou pochybných spoločností či nadácií, ktoré zneužívajú verejné finančné prostriedky.

Ak chceme pôsobiť dôveryhodne, keď žiadame kandidátske krajiny o posilňovanie ich demokracie, musíme odstrániť korupciu aj doma.

Preto Komisia v nadchádzajúcom roku predloží opatrenia na aktualizáciu nášho legislatívneho rámca na boj proti korupcii.

Pri trestných činoch, ako je nezákonné obohacovanie sa, zneužívanie vplyvu či zneužívanie moci, sprísňime skutkové podstaty tak, aby išli nad rámec bežnejších trestných činov, ako napríklad úplatkárstvo.

Navrhujeme aj to, aby sa do sankčného režimu v oblasti ľudských práv, ktorý je novým nástrojom na ochranu našich hodnôt v zahraničí, začlenili aj prípady korupcie.

Korupcia podkopáva dôveru v naše inštitúcie. Preto musíme reagovať s plnou silou zákona.

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

naši zakladatelia mali v úmysle položiť len základy tejto demokracie.

Vždy boli presvedčení, že túto prácu dokončia budúce generácie.

„Demokracia nevyšla z módy, musí sa len modernizovať, aby sa v nej ľuďom žilo stále lepšie.“

To sú slová Davida Sassoliho – skvelého Európana, ktorému dnes všetci vzdávame hold.

David Sassoli veril, že Európa musí vždy hľadať nové horizonty.

A vďaka zložitej povahe týchto časov už začíname vidieť, aký by mal byť tento nový horizont.

Statočnejšia Únia.

Bližšie k občanom v čase núdze.

Odvážnejšie reagujúca na historické výzvy a každodenné obavy Európanov. A stojaca po ich boku, keď budú čeliť veľkým skúškam života.

Práve preto bola Konferencia o budúcnosti Európy taká dôležitá.

Ukázala nám rôzne formy zapojenia občanov, omnoho hlbšie než vhadzovanie volebného lístka do urny.

A teraz, keď Európa vypočula hlas svojich občanov, je čas konať.

Panelové diskusie občanov, ktoré boli ústredným prvkom konferencie, sa stanú pravidelnou súčasťou nášho demokratického života.

Vo vyhlásení o zámere, ktoré som dnes zaslala predsedníčke Metsolovej a premiérovi Fialovi, som načrtla niekoľko návrhov na nasledujúci rok, ktoré vyplývajú zo záverov tejto konferencie.

Patrí k nim napríklad nová iniciatíva v oblasti duševného zdravia.

Mali by sme sa o seba navzájom lepšie starať. Mnohým, ktorí sa cítia znepokojení a stratení, môže život úplne zmeniť vhodná, prístupná a cenovo dostupná podpora.

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

demokratické inštitúcie musia neustále získavať dôveru občanov a musia ju obnovovať.

Musíme sa vyrovnávať s novými výzvami, ktoré nám história neustále prináša.

Tak ako Európania, keď im na dvere zaklopali milióny Ukrajincov.

Toto je Európa z tej najlepšej stránky.

Únia odhodlania a solidarity.

Toto odhodlanie a úsilie o solidaritu však stále chýba v našej diskusii o migrácii.

Naše opatrenia na pomoc ukrajinským utečencom nesmú byť výnimkou. Môžu sa stať vzorom, na základe ktorého budeme postupovať ďalej.

Potrebuje spravodlivé a rýchle postupy, systém, ktorý odolá kríze a bude sa dať rýchlo použiť, ako aj trvalý a právne záväzný mechanizmus, ktorý zabezpečí solidaritu.

Zároveň potrebujeme účinnú kontrolu našich vonkajších hraníc v súlade s dodržiavaním základných práv.

Želám si Európu, ktorá dôstojne a s rešpektom zvláda migráciu.

Želám si Európu, v ktorej všetky členské štáty prevezmú zodpovednosť za výzvy, ktorým všetci spoločne čelíme.

A želám si Európu, ktorá bude prejavovať solidaritu so všetkými členskými štátmi.

Pokiaľ ide o pakt, dosiahli sme pokrok – máme plán. Teraz potrebujeme nájsť aj potrebnú politickú vôľu.

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

pred tromi týždňami som mala úžasnú príležitosť pripojiť sa k 1 500 mladým ľuďom z celej Európy a sveta, ktorí sa stretli v Taizé.

Majú rôzne názory, pochádzajú z rôznych krajín, majú rôzny pôvod a hovoria rôznymi jazykmi.

A predsa ich niečo spája.

Majú spoločné hodnoty a ideály
a v tieto hodnoty aj veria.
Všetci sa zanietene snažia dosiahnuť niečo, čo ich presahuje.

Je to generácia rojkov, ale aj realizátorov.

Vo svojom poslednom prejave o stave Únie som vyslovila želanie, aby sa Európa začala viac podobať na týchto mladých ľudí.

Ich ambície by sme mali vložiť do samotnej podstaty našej činnosti.

Miestom, kde sa to dá uskutočniť, sú naše zakladajúce zmluvy.

Každé opatrenie, ktoré prijme Únia, by sa malo inšpirovať jednoduchou zásadou:

nemali by sme poškodzovať budúcnosť našich detí.

Budúcej generácii by sme mali odovzdať svet, ktorý bude pre ňu lepším miestom.

A preto si, vážené poslankyne a vážení poslanci, myslím, že nastal čas začleniť do našich zmlúv solidaritu medzi generáciami.

Nastal čas obnoviť európsky sľub.

Musíme tiež zlepšiť spôsob nášho fungovania i rozhodovania.

Niektorí tvrdia, že teraz na to nie je ten správny čas. Ak to však s prípravou na svet zajtrajška myslíme vážne, musíme byť schopní konať v otázkach, ktoré sú pre ľudí najdôležitejšie.

A keďže to s tým pevnejším zjednotením naozaj myslíme vážne, musíme to myslieť vážne aj s reformou.

Tak, ako si to želá tento Parlament, som aj ja presvedčená, že nastal čas pre európsky konvent.

ZÁVER

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

Hovorí sa, že v tme žiari svetlo najjasnejšie.

A to určite platí pre ženy a deti, ktoré utekajú pred ruskými bombami.

Utekli z vojnou postihnutej krajiny, plné smútku nad tým, čo všetko nechali doma, a strachu z toho, čo prinesie budúcnosť.

Boli však prijaté s otvorenou náručou. Občanmi ako Magdalena a Agnieszka. Dvoma nezištne pomáhajúcimi mladými ženami z Poľska.

Len čo sa dozvedeli o vlakoch plných utečencov, ponáhľali sa na varšavskú hlavnú stanicu.

Pustili sa do organizovania.

Postavili stan, aby mohli pomôcť čo najväčšiemu počtu ľudí.

Oslovili supermarkety, aby poskytli potraviny, a miestne orgány, aby zorganizovali autobusy do ubytovacích zariadení.

V priebehu niekoľkých dní dali dokopy 3 000 dobrovoľníkov, ktorí prijímajú utečencov 24 hodín denne 7 dní v týždni.

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

dnes sú tu Magdalena a Agnieszka s nami.

Prosím, privítajte ich aj vy mohutným potleskom a s nimi aj všetkých ostatných Európanov, ktorí otvorili svoje srdcia a domovy.

V ich príbehu je všetko, na čom naša Únia stojí a o čo sa usiluje.

Je to príbeh o dobrom srdci, charaktere a solidarite.

Ukázali všetkým, čo môžu Európania dosiahnuť, keď sa zapojíme do spoločnej misie.

Toto je duch Európy.

Únia, ktorej sila tkvie v jednote.

Únia, ktorá spoločne zvíťazí.

Nech žije Európa!